

T.C.
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Karar No : 646
Karar Tarihi : 26/08/2010

Kurulumuz Başkanlığına Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkan Yardımcısı Av.Haluk İPEK tarafından gönderilen 23/08/2010 tarihli, 968 sayılı yazıda; partilerinin çeşitli teşkilatlarına başvuran vatandaşların sürücü belgesi, askerlik belgesi, evlenme cüzdanı gibi bazı kimlik belgeleri ile oy kullanabilmesi için bunların üzerinde T.C. kimlik numarası bulunmasının zorunlu tutulduğu oysa bu belgelerin eski tarihlerde düzenlenmiş olması nedeniyle üzerinde T.C. kimlik numarası bulunmadığının beyan edildiğini ve ülkemizde hala üzerinde T.C. kimlik numarası bulunmayan nüfus cüzdanına sahip çok sayıda vatandaşımızın bulunduğu, 298 sayılı Kanunun 87. maddesine 08/04/2010 tarih ve 5980 sayılı Kanunla eklenen 2. fıkrada "Üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan bir kimlik belgesi ibraz eden seçmenin oy kullanabilmesi için, bu belgelerin yanında ayrıca seçmen bilgi kağıdını veya Türkiye Cumhuriyeti kimliğini ispata elverişli Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilen bir belgeyi de ibraz etmesi şarttır" hükmünün getirildiğini, bu düzenlemeyle Kanun koyucunun da Anayasanın 67. maddesine uygun biçimde seçmenin oy kullanmasını kolaylaştırıcı yönde bir düzenleme amaçladığının anlaşıldığını, Anayasanın 67. maddesine göre "Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz." hükmünün bütün partilerin objektif ve eşit koşullarda seçime katılmasını sağlamak olduğunun anlaşıldığını, 298 sayılı Kanunun 87. maddesine 08/04/2010 tarih ve 5980 sayılı Kanunla eklenen 2. fıkra hükmünün, seçme/oynamaya katılma hakkını kullanacak olan vatandaşların önündeki engelleri kaldırarak, seçmenlerin bu hakkını kolayca ve serbestçe kullanmasına yönelik ve bütün siyasi partiler açısından objektif ve eşit bir etkide uygulanma durumu olacak nitelikte bir hüküm olduğundan, üzerinde T.C. kimlik numarası olmayan kimlik belgesi ibraz eden seçmenlerin, bu belgelerin yanında; seçmen bilgi kağıdını ibraz etmesi halinde oy kullanmasının mümkün olup olmadığını, mümkün görülmez ise; Kurulumuzun 18/03/2009 tarih ve 477 sayılı kararında belirtilen nüfus idarelerinden alınacak, seçmen vatandaşın Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını da taşıyan mühürlü ve imzalı nüfus kayıt örneğinin aslını sandık kurulu başkanlarına, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan kimlik belgesi ile birlikte ibraz etmesi halinde oylarını kullanabilmeleri mümkündür hükmünün 29 Mart 2009 tarihinde yapılan seçimlerde uygulandığını ve vatandaşların oylarını bu şekilde kullandığını, uygulama birliğini sağlamak amacıyla bir önceki seçimde vatandaşın Yüksek Seçim Kurulu kararı ile sahip olduğu hakkı, 12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak olan Halkoylamasında da kullanabilmesinin sağlanmasını, ayrıca nüfus müdürlükleri dışında üzerinde T.C. kimlik numarası bulunan ve resmi kurum ve kuruluşlarca düzenlenen elektrik, su faturası veya muhtarlarca verilecek belgelerin, Örnek 135/1 sayılı Genelgemizin 21. maddesinde düzenlenen resmi belgelerden biriyle beraber ibraz edilmesi şartıyla bu durumdaki seçmenlerinde oy kullanabilmesinin sağlanması Anayasanın 79. maddesi gereğince istenilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Kimliğin tespiti" başlıklı 87. maddesinde; "Sandık seçmen listesinde yazılı seçmenin kimliği, nüfus hüviyet cüzdanı veya kimlik tespiti amacıyla düzenlenmiş ve Türkiye Cumhuriyet kimlik numarasını taşıyan resmi belgelerle belirlenir. Hangi resmi belgelerin kimlik belirlenmesinde kabul edileceği, Yüksek Seçim Kurulunca seçimlerin başlangıcında tespit ve ilan edilir. Şu kadar ki, belediyeler ile köy ve mahalle muhtarlıklarınca tanzim ve tasdik edilen kimlik belgeleri bu maddenin uygulanmasında geçerli değildir."

Yüksek Seçim Kurulunun 15/06/2010 tarih ve 381 sayılı kararı eki 12 Eylül 2010 Pazar günü Yapılacak Olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Örnek: 135/1 sayılı Genelgenin "Seçmenin Kimliğinin Tespiti" başlıklı 21. maddesinde de;

"Sandık başına gelen seçmen; Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan; nüfus cüzdanı, resmi daireler veya iktisadi devlet teşekküllerince verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, avukatlık kimlik belgesi gibi kimliğini tereddütsüz ortaya koyan resimli, resmi nitelikteki belgelerden birini başkana verir ve seçmen sıra numarasını söyler. Bu belgelerden birini vermeyen seçmen oy kullanamaz. Belediyeler ile köy veya mahalle muhtarlarınca düzenlenip onaylanan kimlik belgeleri seçmenin kimliğinin tespitinde geçerli değildir.(298/87, 91)

Yukarıda sayılan kimlik belgeleri bulunmayan ceza infaz kurumları ve tutukevindeki taksirli suçlardan hükümlü bulunanlar ile tutuklu seçmenler için cezaevi idaresince verilmiş belge, kimlik yerine geçer.

Yukarıdaki belgelerden Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşımayanlara itibar edilmez.”

hükümlerine yer verilmiştir.

12 Eylül 2010 Pazar günü yapılacak olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna sunulmasında, seçmenlerin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası taşıyan nüfus hüviyet cüzdanı ile Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen diğer belgelerle, oy kullanabilecekleri hususu 298 sayılı Kanununun 87. maddesinde öngörülmüş ve bu husus Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Genelgede düzenlenmiştir.

Ancak, Adalet ve Kalkınma Partisinin 23/08/2010 tarihli, 968 sayılı yazısında; seçmenlerin sürücü belgesi, askerlik belgesi, evlenme cüzdanı gibi bazı kimlik belgeleri ile oy kullanabilmesi için bunların üzerinde T.C. kimlik numarası bulunmasının Kurulumuzun 15/06/2010 tarihli, 381 sayılı kararı eki 12 Eylül 2010 Pazar günü Yapılacak Olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Örnek: 135/1 sayılı Genelgemiz gereği zorunlu olduğu, ancak anılan belgelerin eski tarihlerde düzenlenmiş olması nedeniyle üzerinde T.C. kimlik numarası bulunmadığı ve Ülkemizde hala üzerinde T.C. kimlik numarası bulunmayan nüfus cüzdanına sahip çok sayıda vatandaşın bulunduğu, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanununun 87. maddesine 08/04/2010 tarih ve 5980 sayılı Kanunla eklenen 2. fıkrada "Üzerinde Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan bir kimlik belgesi ibraz eden seçmenin oy kullanabilmesi için, bu belgelerin yanında ayrıca seçmen bilgi kağıdını veya Türkiye Cumhuriyeti kimliğini ispata elverişli Yüksek Seçim Kurulu tarafından ilan edilen bir belgeyi de ibraz etmesi şarttır" hükmünün getirildiği, Anayasanın 67/Son maddesine göre "Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz." hükmü gereği yapılacak olan Halkoyulamasında uygulanmasının mümkün olup olmadığı, şayet uygulanmadığı takdirde Yüksek Seçim Kurulunun 18/03/2009 tarih ve 477 sayılı kararında belirtilen nüfus idarelerinden alınacak **Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını taşıyan mühürlü ve imzalı nüfus kayıt örneğinin aslını** sandık kurulu başkanlarına, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen kimlik belgesi ile birlikte ibraz etmesi halinde oylarını kullanabilmelerinin talep edildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda açıklanan gerekçeler çerçevesinde istem konusu Kurulumuzca yeniden değerlendirilmiştir.

Yapılan değerlendirme sonucu seçmenlerin oy kullanma haklarından yoksun kalmamalarının temini bakımından; nüfus idarelerinden alınacak, seçmen vatandaşın Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını da taşıyan mühürlü ve imzalı nüfus kayıt örneğinin aslını Sandık Kurulu Başkanlarına, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan nüfus cüzdanı, resmi daireler veya iktisadi devlet teşekküllerince verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, avukatlık kimlik belgesi gibi belgelerle birlikte ibraz etmesi halinde oylarını kullanabilmelerinin mümkün olduğuna,

Yüksek Seçim Kurulunun 15/06/2010 tarih ve 381 sayılı kararı eki 12 Eylül 2010 Pazar günü Yapılacak Olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Örnek: 135/1 sayılı Genelgenin "Seçmenin Kimliğinin Tespiti" başlıklı 21. maddesine; "Nüfus idarelerinden alınacak, seçmen vatandaşın Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını da taşıyan mühürlü ve imzalı nüfus kayıt örneğinin aslını sandık kurulu başkanlarına, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan nüfus cüzdanı, resmi daireler veya iktisadi devlet teşekküllerince verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, avukatlık kimlik belgesi gibi belgelerle birlikte ibraz etmesi halinde oylarını kullanabilmeleri mümkündür." ibaresinin son fıkra olarak eklenmesine karar verilmesi gerekmiştir.

S O N U Ç:

Açıklanan nedenlerle,

1- Nüfus idarelerinden alınacak, seçmen vatandaşın Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını da taşıyan mühürlü ve imzalı nüfus kayıt örneğinin aslını Sandık Kurulu Başkanlarına, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan nüfus cüzdanı, resmi daireler veya iktisadi devlet teşekküllerince verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, avukatlık kimlik belgesi gibi belgelerle birlikte ibraz etmesi halinde oylarını kullanabilmelerinin mümkün olduğuna,

2- Yüksek Seçim Kurulunun 15/06/2010 tarih ve 381 sayılı kararı eki 12 Eylül 2010 Pazar günü Yapılacak Olan Anayasa Değişikliklerinin Halkoyuna Sunulmasında Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Örnek: 135/1 sayılı Genelgenin “Seçmenin Kimliğinin Tespiti” başlıklı 21. maddesine; “Nüfus idarelerinden alınacak, seçmen vatandaşın Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını da taşıyan mühürlü ve imzalı nüfus kayıt örneğinin aslını sandık kurulu başkanlarına, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası olmayan nüfus cüzdanı, resmi daireler veya iktisadi devlet teşekküllerince verilen soğuk damgalı kimlik kartı, pasaport, evlenme cüzdanı, askerlik belgesi, sürücü belgesi, avukatlık kimlik belgesi gibi belgelerle birlikte ibraz etmesi halinde oylarını kullanabilmeleri mümkündür.” ibaresinin son fıkra olarak eklenmesine,

3- Karar örneğinin;

a) İç mail yoluyla tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına gönderilmesine ve ayrıca seçmen vatandaşlarımızın bilgilendirilmesi amacıyla Kurumumuz resmi internet sitesine (portal) konulmasına,

b) Siyasi partilerin genel başkanlıklarına gönderilmesine,

c) Resmi Gazetede yayımlanmasına,

26/08/2010 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

Başkan
Ali EM
(M)

Başkanvekili
Kırdar ÖZSOYLU

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Turan KARAKAYA

Üye
Mehmet KÜRTÜL

Üye
Nilgün İPEK

- K A R Ş I O Y -

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 87. maddesi hükmü uyarınca, seçmen kimliğinin tespitine esas olacak belgeler, Kurulumuzca belirlenerek karar altına alınmış ve buna ilişkin “Örnek: 140/1 sayılı Güncelleştirme Genelgesi” ile “Örnek: 135/1 sayılı Sandık Kurullarının Görev ve Yetkilerini Gösterir Genelge” Resmi Gazete’de yayımlanmış ve kamuoyuna duyurulmuştur. Seçmen kimliğinin tespitine esas olacak bu kimlik belgelerine ek belge ilave edilmesi geçici uygulamaları olağan uygulamalara dönüştüreğinden çoğunluk kararına katılamıyorum.

Başkan
Ali EM